

Pulcová Veronika: Móda na stránkách ženského časopisu Vlasta po únorovém převratu (mezi poválečným nedostatkem, prvorepublikovou tradicí a novými vizemi společnosti). Bakalářská práce. Praha, Karlova univerzita, Fakulta humanitních studií 2020, 56 s. textu, tři přílohy.

Deklarovaný záměr předložené bakalářské práce směřuje ke dvěma cílům. Prvým je analýza návrhů módních rubrik uveřejňovaných v týdeníku Vlasta v letech 1948-1953, adresně určených „pracujícím“ českým ženám. Druhým je dát ve Vlastě zveřejňovaná módní doporučení do souvislosti hospodářské, politické a společenské situace v období první pětiletky, která po přechodném období dvouletky nastartovala trvalé řízené hospodářství v Československu. Záměr nápaditý, dobře zvolený a akceptovatelný. Naznačuje nejen invenci autorky při volbě tématu, věnovaného módním trendům odívání, ale i její píli při hledání literatury, o níž by mohla opřít své hodnocení politických poměrů a ekonomické reality života společnosti Československa.

Podstatu práce a také její přínosnost spatřuji v analýze módních rubrik a dalších textů věnovaných módě, péči o tělesný vzhled a hygienu. V těchto kapitolách (*Společenský ideál ženy a Vlasta: rekonstrukce na základě úvodníků*, s. 26-28 a *Móda a módní doporučení na stránkách časopisu Vlasta v letech 1948-1953*, s. 29-47) spočívá podstata bakalářské práce Veroniky Pulcové. Jsou psány s kritickým přístupem k vývoji pojetí módy a stylu odívání žen v českém kulturním prostoru. Zásadně zohledňují měnící se názory „poúnorových elit“ na společenskou angažmá české ženy a její úlohu v měnícím se klimatu doby. Přesvědčivě dokládají omezený přístup k textilním materiálům a malou orientaci žen na konfekční výrobu ženského šatstva, v té době již v českých zemích tradiční (Nehera a d.). Současně pak dokumentují, že i móda může pomáhat modelovat společenské postoje a stát se symbolem jak při jejich prosazování, tak výrazem jejich nepřijetí. Tyto kapitoly zasluhují hodnocení výborně.

Stejně hodnocení je nutné přiznat i kapitole vstupní (*Cíl, prameny, teoretiko-metodologické ukotvení*, s. 6-14). Je psána přehledně. Dokládá nejen širokou pramennou základnu, o níž V. Pulcová svou práci opírá, ale informuje i o způsobech práce s jednotlivými druhy pramenů a s použitou literaturou. Ani zde nemám připomínky.

Určité úvahy u mne vzbudila kapitola (*Nástin společensko-politické situace v letech 1945-1953: na základě vybraných textů odborné literatury*, s. 15-18). Její zařazení, které vychází ze skutečnosti, že jevy žité kultury jsou determinovány dobou politickou, společenskou a ekonomickou realitou, vítám a považuji za klad práce. Moje otázka směřuje k účelnosti tematické šíře kapitoly. Soustředění pozornosti na podmiňující vazby uvedených determinantů k oděvu, odívání a módě by dalo prostor pro hlubší analýzu a zejména vyloučilo přímočaré přejímání údajů (či neporozumění znění textu) odborné literatury. (Příkladem uvádím: „*Sympatie vůči levici u nás byly dány i zážitkem Mnichova, kdy komunisté byli stranou opoziční a mohli si tak dovolit mnichovskou dohodu odmítnout, odsoudit.*“ Mnichovskou dohodu v roce 1938 odmítaly a odsuzovaly i další české politické strany; neznám ovšem stanovisko českých fašistů, to bych musela ověřit. – „*V období před druhou světovou válkou už řada žen pracovala, především díky iniciativě otců.*“ Zkušenost mého kontaktního okolí toto tvrzení popírá.) Soustředění pozornosti na téma móda a odívání by pak snad přispělo také k hledání alespoň náznaků údajů o rozmanitosti postojů českých žen k odívání a módě s ohledem na jejich sociální postavení.

Otázky však vyvolala zejména metodika přímého korespondenčního dotazování dvou oslovených respondentek (celkem osm dopisů, 12 str. rukopisu). Výzkum realizovaný touto metodou dotazování, při němž jsou položeny otevřené otázky, je popsán v sociologii. Nevím, zda je přípustný v orální historii, nikoli však v etnologii (v etnologii je zvykem korespondenční dotaz položit pouze respondentovi, s nímž byl proveden osobní rozhovor, a to v souvislosti s upřesněním informací, které již respondent sdělil). Proti zařazení takto autorkou práce získaných vzpomínek hovoří i věk oslovených žen (Zora *1936, Marta *1925 – výpověď psala dcera). Nepodporují ho ani položené volné otázky, které se časopisu *Vlasta* dotkly jen okrajově (*Příloha 2.*), ani využití získaných výpovědí (především Zory). Nutno ovšem konstatovat, že tato kapitola je nepodstatnou částí předložené práce.

Pouze na okraj: umělá vlákna 50. let minulého století a látky z nich vyrobené: polyamidy (nylon, silon a dal.), acryl (orlon a dal.), polyester (tesil). Trikotýn je označení způsobu tkání.

Nespornou předností předloženého textu je svěží jazyk. Text je dobře stylizovaný, jasný, logicky uspořádaný. Jako takový musí být hodnocen.

Předložená bakalářská práce odpovídá požadavkům kladeným na bakalářské závěrečné práce. Prokazuje, že Veronika Pulcová si dovede položit otázky, dovede zvolit ukazatele, na nichž lze tyto otázky řešit, dovede shromáždit data, tato data analyzovat a na základě analýzy vyvodit uvážené závěry. Práci doporučuji k obhajobě. Rozhodnutí o známce ponechávám na výsledku obhajoby. Převažují kapitoly, které hodnotím jako výborné. Rezervy vidím v interpretaci dat převzatých z literatury a ve způsobu využití metody korespondenčního dotazování.

Praha 1. 2. 2020

Mirjam Moravcová